

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:
Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta” ese:
Joi și Duminec'a.

Prețulu abonamentulu:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. v. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu s'eu
28 franci.

Anulu XII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru facare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retramitu.

Nr. 98.

Dumineca, 2210 Decembre

1878.

Responsulu Senatului romanu.

Brasiovu, 21 Decembre 1878.

Ceea ce amu doritu și ceea ce cu dreptu amu asteptatu dela barbatii de statu ai Romaniei se apropia de realizarea s'a grabnica prin atitudinea leala ce a observat'o marea majoritate a senatoriloru romanu cu ocaziunea desbaterei asupra proiectulu de responsu la mesagiulu tronului.

Proiectulu de responsu redactatu de comisiunea Senatului — a caruia publicare cu parere de reu trebuie se o amanamu, din lips'a spatiului pe numerulu viitoriu — și luatu in considerare cu 40 in contra la 9 voturi este unu testimoniu viu ca senatorii romanu intielegendu gravitatea și cerintiele situatiunei sunt decisi a se pune cu tota seriozitatea, cu abnegare și cu patriotismu pe lucru, spre consolidarea interiōra a Romaniei, a independentii sale dobēdite in prim'a linea prin eroismulu armatei sale pe campulu de bataie și prin devotamentulu, intielepciunea și valōrea militara a bravului și junelui ei capitanu.

Dér' desi armat'a și augustulu ei siefu au dreptu se fia mai mandri de a vedé independentia Romaniei recunoscuta, acestu bine supremu, realizarea aspiratiuniloru sale seculare, — adauge fōrte nemeritu proiectulu de responsu — nu se pōte atribui unui singuru individu, s'eu catorva individi, ori chiaru unei singure generatiuni, ci elu este datoritu mai multoru generatiuni, și generatiunea presenta ia datu fiintia.

Este sublimu și ridicatoriu de anima pasagiulu care, dupa ce se adresēza felicitari și se multamesce Domnitoriului și printr'insulu armatei romane, dice: „Precumu voi vati facutu datorit'a pe campulu de bataia, fi siguru, Mari'a T'a, ca vomu sci și noi a face pe a nōstra, pe timpulu de pace și a responde astfeliu la asteptarile și la dorinti'a Mariei Tale.”

Dupa acēst'a promisiune solemnela respicata in faci'a tierii și a tronului, senatorii romanu, cā si candu ar' voi se dé o greutate mai mare, o asigurare reala cuvintelorulu lorulu, arata ca sciutienē contu de tōte dificultatile ce voru avé se invinga. „Generatiunea presenta a facutu multe și frumōse lucrari mari, inse oper'a s'a e departe inca de a fi terminata, independentia nōstra trebuie acuma consolidata, trebuie a-o pune in conditiuni de taria, cu care se o ferimu de ori-ce pericole, trebuie se convingemu pe marile poteri europene ca Romania independenta este o garantia de ordine și de stabilitate in Orientu!” — esclama proiectulu de adresa.

Senatorii romanu vedu și recunosc, ca acestu scopu inaltu nu se pōte ajunge decatu numai printr'o activitate comuna necurmata insuflata numai de consideratiunea mariloru interese ale tierii, de aceea declara, ca „voru sci a calcā orice consideratiuni mici și secundare, a pune frēu pasiuniloru și a trece peste prejuditii, spre a se ridicā la inaltimea cerintelorulu situatiunei.”

Declaratiunea acēst'a este de mare insemnatate tocmai in acestu momentu și nu a fostu nicidecumu de prisosu, cumu a voit'u se arate unu dn-u senatoru in siedintia de Marti, ea face dincontra onōre dd. C. Bosianu, B. Boierescu, C. Cornescu și generalu Haralambie, cari au redactatu proiectulu de responsu. A fostu nu numai bine, dér' chiaru necesariu de a aratā, ca primii reprezentanti ai tierii sunt decisi a duce de aci incolo o vieatia noua, a nu se mai preocupā de frementarile de partida din acele timpuri, candu Romania era inca minorena și nu avé se raspunda cā astadi de faptele ei.

Astfeliu, in adeveru, se voru poté inlesni lucrurile camerei de revisuire, care se va intruni peste puçinu, și care va avé de scopu a modificā art. 7 din constitutiune spre a esecutā tractatulu

dela Berlinu și cu privire la punctulu, care cere delaturarea neegalitatii politice in casu de religione. Se scie ca pana acuma din caus'a acēst'a atatu Françia și Itali'a, catu și Germani'a și Angli'a inca nu au recunoscutu formalu independentia Romaniei, inca nu au acreditatu cā Austro-Ungari'a, Russi'a și Turci'a legatiuni la curtea romana. Este dér' o necesitate urgenta a restatornici relatiunile diplomatice cu tōte poterile europene. Acēst'a cerintia spera senatorii, ca se va realizā catu mai curēndu; ei promitu totodata a dá totu concursulu lorulu la esaminarea proiectelorulu de legi și a mesuriloru ce guvernulu crede ca sunt mai neaperate.

S'a disu de repetiteori de catra ómenii cei mai competenti, ca este unu interessu de capetenia alu monarchiei nōstre, cā se se consolideze Romania catu mai multu, ca-ci numai asia pōte formā unu zidu tare de despartire intre statele mari ce-o incungiura. Noi din punctu de vedere alu interessului monarchiei și cā romanu, pe cari mai de aprōpe ne interesēza sōrtea fratiloru nostri de dincolo, dorimu, cā cuventulu celu din urma ce 'lu adresēza Senatulu romanu Domnitoriului Carolu se devina catu mai curēndu fapta, cuventulu, prin care 'lu incredintiēza, ca „romanii pe timpulu lucrariiloru lorulu pacifice, cari consolidēza independentia lorulu politica, voru sci a se aratā totu atatu de demni, totu atatu de valorosi, dupa cumu s'au aratatu pe timpulu de resbelu, pe timpu de grele sacrificii.”

Postaritul și tarif'a postală.

Prosperitatea materiala a tieriloru a statu intotdeauna in strinsa legatura cu mediulōcele de comunicatiune. Cu catu aceste se afla intr'o stare mai rea și mai nesuficienta, cu atata este si tier'a mai remasa indereptu. Reproducemu mai la vale unu articulu din „Siebenbürgisch d. Tageblatt”, care tractēza despre postaritu, un'a din cele mai principale mediulōce de comunicatiune, desvoltandu tōte fazele acestei institutiuni din timpurile cele mai vechi și pana in dilele nōstre. Eata acelu articulu, pe care 'lu damu in liniamentele principali:

„Nu tōte institutiunile moderne de utilitate publica sunt producte ale speculatiunei moderne, ci multe din ele 'si au originea lorulu in adenc'a anticitate, intre care numeramu și postaritul, ca-ci din timpurile cele mai vechie erā simtita recerinti'a, de a poté espedā catu mai iute și mai siguru sciri, obiecte și persōne. De aceea nu se pōte prinde nicidecumu mirarea, ca s'au instituitu de timpuriu asemenea institutiuni. Inca Ciru, fundatoriulu imperatiei persice, facu pe drumuri case postale, prin care erau impreunate postele cele d'antai. D'ariu Histaspē, unulu dintre succesorii lui Ciru, perfectionā post'a intr'unu modu suprindiatoriu. La fiecare statiune, care era 3—4 mile departe una de alta, se aflau calareti buni, cu cai insielati gat'a, cari duceau pachetele cu scrisori cā ventulu. La fiecare statiune se schimbā calulu și calaretiulu, celu ce venia aruncā pachetulu celui ce asteptā si asia mergea mai departe cā fulgerulu. „Nimic'a pe lume nu-i mai iute, decatu ei, de abia porumbii și cocosii se potu tienē de ei”, scrisu unu grecu mirandu-se de ei. In modulu acēst'a se espedau epistolele, care erau scrise pe materia de matasa dela Sns'a capital'a imperiului pana la Sardes (unu drumu cā din Sibiu pana la Berlinu și indereptu) intr'unu timpu nu mai indelungatu decatu de siese dile. — Grecii autici, candu espedau sciri insemnate in provinciile lorulu, intrebuinteau ómeni, cari fugeau iute; comunicatiunea pe mare o efecteau cu corabii postale; dér' nesiguranti'a pe apa era mare din caus'a piratiloru. Din contra pretiurile de calatoria erau fōrte mici, asia, ca cu unu flo-

rinu poteai calatori din Greci'a la Egiptu. Romanii și grecii scrieau epistolele lorulu pe tablitie de lemnu și pe tablitie cerate și pe pei de miel. Mai tardiu se intrebuintā si harthia preparata din cōja de dudi de papiru, care se stropea cu oleu binemirositoriu și se infasiurā cu legatura de matasa. Se vede, ca si cei antici cunosceau cararile, cari duceau la favorulu damelorulu. In dilele imperatorulu romanu era postari'a, dupa cumu nici nu se potea asteptā altmintrelea, fōrte bine intocmita. Iuliu Cesaru candu mergea la óste, intrebuinta o calēscă, careta, care mergea diu'a și nōptea cu cai de posta gratuiti. Meritele cele mai mari pentru postari'a romana si-lu castigā imperatulu. Hadrianu. Pe drumurile principale erau statiuni postale principale, la distantia de o di un'a de alt'a, unde se aflau totdeauna cate 40 de cai, boi și catiri și trasurile recerute, spre a poté espedā catu mai iute nu numai epistole, dér' si amploiatu imperatesci și curieri s. a. Intre aceste statiuni principale mai erau 5—8 statiuni, unde se schimbau vitele cele ostenite și se puneau altele odihnite. Pe drumurile laterale aveau deregatoriile locale de a ingriji de vitele de trasu necesare, și de espeditiunea epistolelorulu. Se distingea post'a ordinara, pe care o duceau cu boi s'eu cu cai, post'a iute, de care se servieau pentru cei ce calatorieau iute, pentru „vitetia” (Eilgüter) și pentru epistole, apoi post'a cu curierii, care se intrebuintā in casuri urgente. Cu decadint'a imperiului romanu decadiu și post'a.

Ce au facutu germanii pentru imbunatatirea comunicatiunei, datēza numai din secululu alu 15-lea. Carolu celu Mare a diresu drumurile și a intrebuintiatu curieri calareti pentru cā se-si tramita poruncile lui, dér' urmatorii sei au lasatu se decada tōte. Din contra cavalerii germani, 50 de ani, dupace au parasitu tier'a barsei, au infintiatu in Prussi'a poste bine organizate cu siefi (maestri) de posta, cu stafete și curieri. Tōte aceste erau inse transitōre și in evulu mediu se ajutau cumu poteau, pana ce Roger de Taxis din Tirolu introduce curieri uniformati si pana ce dupa aceea intemeiā in anulu 1816 Franciscu de Taxis o posta imperiala, care intretinea comunicatiunea generala și de care se poteau folosi și privatii.

Acēst'a a fostu unu mare progressu, ca pana atunci astfeliu de institute serveau numai pentru scopuri dinastice și de statu. Catu de corespondiatōre a fostu post'a lui Taxis au aretatu rezultatele dobēdite, ca s'a introdusu indata carele de posta și postilionii nu numai in Germani'a, ci si in Françia, Itali'a și Spani'a.

Postari'a regulata e inse possibila numai in impregiurari normale. Prin disordinea și desbinarea cea mare, care s'a latitu in tōta Germani'a, s'a stricatu și postari'a. Nicairi post'a nu se mai priviea, cā unu institutu, care se promoveze comerciulu și vieatia economica, ci post'a se priviea cā o vaca de mulsu a statului și a privatiloru. Asia de esemplu erā espeditiunea diuarielorulu unu castigu secundariu alu oficialilorulu, cari hotareau dupa placu tacsele de espediatu. Catu de mari erau in privinti'a acēst'a mancaroriele, se pōte vedé de acolo, ca diuariulu, care costa in Bamberg 4½ fl., in Eichstaedt (distantia cā din Brasiovu pana in Sibiu) se socoteau cu 7 fl.

Pe langa tōte calamitatile și neplacerile inse ce le avea omulu de a le suferi cu deliginti'a și cu post'a, totusi era multu mai bine, cā in dilele parintiloru nostri, candu mergea omulu cu carausi din Bungardu cu septemanile pana la Vien'a și din caus'a ómeniloru rei trebuieai se te feresci și de sate faimose, și de carciune unde 'si aveau hotii cuiburile lorulu. Dér' si carale acelea miserabile de posta pana pe la 1836 mergeau dela Sibiu la Vien'a numai de doue ori pe septemana. Si candu venieau noutatile cele mai

próspecte tóte erau de 7 zile vechi. Unu caru de posta mergea la Vien'a totu la 14 zile, unde de abia ajungea dupa o calatoria de 10 zile

Si la Brasiovu mergea carulu postalu totu a dou'a Sambata si ajungea acolo Duminec'a si mergea in Sambata urmatóre ér' la Sibiu, unde ajungea totdeauna „siguru“ Duminec'a. Dela Sibiu mergea totu a dou'a Martia la Vien'a, de aceea trebuieau cá se se insciintieze ceva mai inainte trebuiele, care vreau se mérga cu post'a. „Ast' feliu de sciri ni se paru destulu de naive, cu multu mai comica fú inse „tarifa pentru extrapost'a in Ardealu.“ Se plateau „pentru 1 calu si pentru o statiune de posta 45 cr. m. c. bani de calaritu; 9 cr. cinste (bacsisiu); 25 cr. pentru o trasura acoperita; 12½ cr. pentru o trasura neacoperita; 8 cr. bani de unsu.“ Se intielege de sine, ca celu ce vrea se mérga la drumu trebuie se dé bani din grosu pentru unsu. Si cu epistolele era greu, ca orice scrisóre trebuie se o duca omulu la posta si se o platésca, ca marce nu erau pe la 1836. Tacele se socoteau dupa statiunile posteloru. O epistola costá pana la Mediasiu 6 cr., pana la Brasiovu 10 cr., pana la Reginu 13 cr., Bistritia 15 cr., pana la Timisiór'a 22 cr.; pana la Budapest'a 25 cr. apoi cate neajunsuri si cate neplaceri n'avea omulu de a suferi din partea ampoloitoru celoru grobiani, cari prin grobianitatea loru s'au facutu proverbiali.

(Va urmá.)

O scena turbulenta in diet'a Ungariei.

Dupa ce s'a fostu primitu de catra camer'a deputatoru prelungirea provisorica pe unu anu a legi de armarea tierii si a pactului financiaru cu Croati'a, a venitu la desbatere proiectulu de lege, prin care guvernuu cerú indemnitate pentru cheltuielile statulu pe cele 3 luni d'antai ale anulu 1879, care asemenea s'a primitu. In cursulu desbaterei Kossuthianulu A. Csanády a provocatu o scena turbulenta si scandalósa totodata, care s'ar' fi potrivit mai multu pe strada decatu in parlamentu. Eaca cumu descriu foile din Budapest'a acést'a scena:

Alecs. Csanády: On. casa! (Strigari in drépt'a: Eláll! Elu renuntia la cuventu!) Nu obicinuescu se renuntia la cuventu déca am se enumeu peccate. (Aprobare in steng'a estrema.) E consternatóre si trece peste tóte marginile, cutozant'a, cu care d-lu Tisza Kálmán a trasu presiedintia ministeriulu érási la sine, in contra dorintiei generale, in contra vointiei natiunei. (Iaritate in steng'a; mare miscare in drépt'a.) Dá, nu numai ca a pusu man'a pe acést'a presiedintia, ci cere inca totodata dela membrii camerei indemnitate, o imputernicire spre a poté dispune de sumele de bani recerute pentru continuarea politice sale si asia anti-nationale, care indemnitate dupa a mea convictiune n'ar' fi alt'a, decatu unu votu de incredere pentru persón'a si politic'a s'a. In adeveru, on. casa trebuiesce o mare cutozare si nepasare, cá chiaru Tisza Kálmán se céra incredere dela natiune, acelu Tisza, asupra politice caruia, care e atatu de siovaitóre (Iaritate in drépt'a; aprobare in steng'a estrema) asupra nisuinteloru caruia, indreptate in contra patriei, in contra natiunei, ce-i mai buni cetatiani, aci'a, cari judeca rigorosu acést'a politica, privescu cu ingretiosiare si cu dispretiu. (Sgomotu; miscare si strigari in drépt'a: Este si acést'a o espressiune parlamentara? Presiedintele suferé acést'a?) Possibilu d-loru, ca acést'a se nu fia o espressiune parlamentara, dér' fiecare trebuie numitu cu numele seu celu adeveratu. Dá d-loru, d. ministru-presiedinte, care a jertfitu principiile sale politice, cari le-a professatu tóta viet'a s'a, cá se nu dicu, ca le-a preocupatu, le-a vendutu. . . (Sgomotu in drépt'a; strigari: La ordine! la ordine! séu ca presiedintele suferé si acést'a?)

Presiedintele: Chiamu pe d. deputatu la ordine si 'lu admoniezu se'si imbrace parerile in cuvinte, cari nu vatama decentia parlamentara, si se se retiena dela espressiuni, cá cele, de cari s'au servitu mai inainte. (Viui aprobari in drépt'a; strigari: Acést'a trebuie se se intemple inca mai d'inainte!)

Alecs. Csanády (continuandu): Dá, on. casa! D. Tisza Kálmán, care conformu caracterulu seu politicu, a facutu parte deja din tóte partidele tierii (O voce: In partid'a independentiloru inca n'a fostu!) . . . , dér' a facutu parte din partid'a dela Debretinu! . . . Tisza, care s'a luptatu pentru principiile politice ale tuturoru aceloru partide, si se lupta inca si astadi, fora a ajunge la o decisiune sigura (Aprobare in steng'a estrema); care in contra promisiunei date inaintea intregi natiuni a consimtitu la aceea, cá imperiulu turcescu invectinatu se fia atacatu in modu hotiescu, (Aprobare in steng'a estrema) cá acelu imperiu se i se ia hotiesce Bosnia si Herzegovina; (Mare sgomotu si miscare in drépt'a) dá, se i se iá in contra vointiei natiunei; acelu Tisza, care a jertfitu interesele natiunei si ale patriei in-

teresseloru straine, a despoiatu natiunea de tesaurulu seu celu mai santu, de independintia s'a milenaria; care aveea natiunei si dreptulu ei de a avé o banca ungara si unu teritoriu vamalu independentu, le-a vendutu pentru interesele straine. . . (Mare sgomotu in drépt'a si strigari: La ordine! la ordine! asia nu-i cu potintia a desbata! Se parasimu sal'a! O parte a deputatoru din drépt'a mergu in mediuloculu salei si voiescu se-o parasésca. Sgomotu furtunosu, strigari: acést'a e manier'a de a vorbi in carciuma, dér' nu in camera! Rusine asupra parlamentulu, care suferé asiá unu lucru! Se parasimu sal'a! Sgomotu mare. „P. J.“ spune, ca s'au auditu si strigari: „Magarule! dobitocule!“)

Ministru br. Wencckheim: Manier'a acést'a nu e de suferitu, noi inca nu-o suferimu, si déca presidiulu nu-o va dojeni, parasimu toti sal'a! (Tumultu! Clopotielulu presiedintulu nu se mai aude catuva timpu.) — Iosifu Madarász: Care nu e deputatu, n'are se dica nimicu in contra regulamentulu. (Sgomotu.) — Presiedintele Ghyczy: Am admoniatu deja odata pe d. deputatu; de órece inse n'a consideratu admoniare mea, ba a intrebuintiatu cuvinte, cari vatama decentia parlamentara cá „preocupetitu“, „vendutu“, i retragu cuventulu. (Strigari in drépt'a: Acést'a trebuie se se intemple mai inainte! Sgomotu mare.) — Alecs. Csanády: Intrebu acuma. . . (Tumultu! strigari in drépt'a: I s'a retrasu cuventulu! nu-i este ertatu se mai vorbésca!) — Presiedintele: Domnulu deputatu e indreptatitu dupa regulamentu a se scusa, déca inse ar' continuá a vorbi in tonulu acést'a, voi trebui se rogu pe on. casa se orenduiesca in contra-i si admoniare la protocolu. (Strigari sgomotóse: Acést'a trebuie se se intemple mai inainte.) — A. Csanády: Eu. . . (Larma infricosiata. Strigari: Nu'lu ascultamu!) — Presiedintele: Déca d. deputatu voiesce se se scuse, camer'a trebuie se'lu asculte, meritoricu inse nu mai poté vorbi. — Alecs. Csanády: Am trebuitu se 'mi motivezu parerea si deórece n'am incredere in guvernu, am trebuitu se aratu si causele, pentru cari n'am incredere (Sgomotu furtanosu.) — Presiedintele: In urm'a acést'a. . . (Csanády se pune se siéda) . . . si deórece d. deputatu renuntia la vorbire. . . Alecs. Csanády: N'am renuntiatu! Presiedintele: . . . eu asiadér' i-am retrasu cuventulu, poté ca nu mai este de lipsa a procede la unu altu pasu. — Iosifu Madarász: Me rogu, cu provocare la regulamentu, de cuventu. Eu mai puçinu cá ori-cine dorescu asemeni scene; déca inse d. presiedinte chiama la ordine pe unu deputatu — cumu am auditu numai odata — nici eu nu 'mi insusiescu dreptulu de a vorbi; nici unu deputatu nu are dreptu la acést'a, celu mai puçinu dreptu de a pasi violentu in contra védiei presiedintulu, la o scena, cá ceea ce s'a petrecutu acuma, ilu are inse celu ce nu e deputatu. (Aplause in steng'a estrema.) Póte ca se fiu si rapitu de irritatiune, atunci inse asiu concede, ca am lucratu nedreptu. Rogu dér' pe toti d-nii deputatii a considerá cuvintele, cu cari am intreruptu mai inainte, cá espressiune a stimei mele inaintea regulamentulu si a drepturiloru presiedintulu, si astfelu asiu procede intotdeauna, pentru-ca scene, cá cea din urma, nu contribuie a redicá védia nici a camerei, nici a presiedintulu. (Aprobare.) 'Mi tienu de datorita a declará acést'a. (Viui aprobari si applause in steng'a estrema.)

Ministru br. Bela Wencckheim: On. casa! (Auditu, auditu!) Deórece onor. d. deputatu m'a intielesu pe mine, trebui se dicu si eu cateva cuvinte in privintia intreruperi din parte'mi. (Auditu, auditu!) In sensulu legi am dreptu se vorbescu aci si — me provocu la fiecare — nu obicinuescu a face abusu de acestu dreptu. In urm'a scenei de mai inainte am intreruptu si eu, cá se-o spunu sinceru, inainte de ce a facutu ordine presiedintele; din momentulu inse, candu a declarat presiedintele, ca in casu de lipsa va admoniá pe vorbitoru si in modu protocolariu, am tacutu si m'am plecatu cá intotdeauna inaintea enuntiatiei maioritatiei si a presiedintulu. (Viui applause in drépt'a.)

Dupa acést'a se continua desbaterea asupra proiectulu de indemnitate. Madarász vorbesce in contra lui, ca-ci nu voiesce se dé indemnitate ministeriulu.

Ministru-presiedinte Tisza permite, ca elu nu va reflectá la atacurile indreptate in contra persóni sale séu in contra colegiloru sei, ca-ci nu numai la aceea trebui se ne uitamu ce dice unulu, ci si la aceea cine o dice. Densulu tiene demnitatea parlamentulu multu prea susu, decatu cá se iá refugiu chiaru si la cea mai indreptata admoniare, faci'a de espressiuni cá cele audite aci. Positiunea deputatoru e impreunata cu mari si frumóse privilegii, dér' si cu mari datorii; nu e permisu inse, cá mandatulu de deputatu se fia unu refugiu alu liberei clevereti. (Aplause in drépt'a. O voce in steng'a estrema: Scimu noi acést'a!) Se pare, ca nu o sciu toti. . . — Dupa unele observari ulterióre meritorice ale lui Tisza si dupa ce au mai vorbitu in cestiune personala Csátár si Szlávý, presiedintele a inchisu siedintia intre mare sgomotu.

Dela universitatea natiunei sasesci.

In siedintia dela 10 Dec.n.s'au inceputu reporturile comisiuniloru alese in siedintia prima. Dintre hotaririle aduse amintimu urmatórele:

1. Se primesce propunerea de a se plati din cassa nationala intrég'a competentia pentru unu diurnistu dela oficiulu archivulu.

2. Se hotaresce, cá din fotografiile luate de pe chrisóvele vechi se se retiena 6 esemplare pentru archivu, ér' 17 esemplare se se vendia cu cate 15 fl. ér' venitul dupa acést'a manipuliune se se folosésca spre a face noue fotografii si de pe alte chrisóve.

3. Se confera unu stipendiu de 600 fl. din fundatiunea Molnariana lui Iuliu Rannicher, practicantulu nesalarisatu de conceptu in ministeriulu reg. ung. de comerciu.

4. Se asignéza curatorulu scólei de agricultura din Mediasiu sum'a de 150 fl. pentru prelegeri ambulante din agricultura.

5. Se reportéza despre propunerea oficiulu centralu privitoru la restituirea din partea fiscalulu universitatii a unei sume, de care a remasu cassa nationala in paguba cu ocaziunea unei licitatiuni, din caus'a interventiei intredate de substitutul fiscalulu universitatii W. Bruckner. Dupa o desbatere mai lungu adunarea hotaresce a absolvá pe numitulu fiscalu de restituirea acelei sume.

6. Se confereu 2 stipendii de cate 200 fl. pentru meseriasi indigeni, ce se afla in strainatate dupa ce se hotari mai antaiu prin votu secretu asupra modalitatiei conferiei acestoru stipendii. Stipendiatii sunt pentru acestu anu Ioanu Kantz din Sibiu si Th. Mathias din Cisnadia.

In siedintia dela 11 Dec. s'a continuatu tractarea reporturiloru comisiuniloru. Obiectulu de desbatere celu mai interessantu a fostu cestiunea despre inducerea sumei de 2000 fl. v. a. cá „Funktionszulage“ adausu la salariulu comitelu supremu alu comitatulu Sibiu si totodata comite alu natiunei sasesci, in budgetulu de pe a 1877. Acést'a inducere a fostu propusa de oficiulu centralu alu universitatii in urm'a ordinulu ministerulu de interne de dto 7 Maiu a. c., care respinge totodata, cá ilegala si remonstratiunea universitatii de dto 26 Ianuaru, in contra folosirii cuartirulu naturalu de comitele supremu, totodata comite sasescu. Cu privire la acestu ordinu comisiunea financiara a universitatii propune; cá universitatea se decida:

1. Ca ea, tienendu la votulu maioritatiei de dto 15 Dec. 1877, nu poté privi statulu de organizatiune a universitatii cá facutu pe basa legala si cu putere deobligatóre. Dreptu aceea remane pe lenga conclusulu difcultatu din 25 si 26 Ianuaru, si se declara in contra primirii sumei de 2000 fl. in budgetulu anulu 1877.

2. Ca deórece avisulu la casa pentru platirea acelei sume s'a facutu de comite, desi ordinulu ministerialu e indreptatu espressu catra adunarea generala a universitatii, — dispositiunea acést'a a comitelu se se privésca, cá o vatamare a dreptulu de proprietate si de dispunere alu universitatii.

3. Ca, rezervandu-si dreptulu, a-si validitá la timpu oportunu pretensiunile sale legale faci'a de acést'a vatamare ilegala a averei universitatii, trece preste propunerile oficiulu centralu la ordinea dilei.

Contra acestei propuneri comitele sustiene, ca statutulu de organizatiune s'a aprobatu de Esc. S'a d. ministru pe bas'a Art. d. L. XII. § 9 din 1867, si ca prin urmare este legalu si deobligatoru pentru membrii universitatii. Ér' ce privesce imputarea din p. 2, ca ar' fi atacatu dreptulu de proprietate si de dispunere alu universitatii, sustiene, ca ordinulu ministerialu e indreptatu catra „comunitatea“ universitatii, alu carei reprezentantu este oficiulu centralu, care prin urmare a fostu in dreptu, a avisá la casa sum'a de 2000 fl. Déca, de altcumu universitatea se crede scurtata in dreptulu seu, i sta in voia a reclamá candu si unde-i va placé. Propunerea lui Dr. Pacuraru „de a luá spre sciintia propunerea oficiulu centralu si ordinulu ministerialu“ se respinge si adunarea primesce propunerea comisiunei financiare. Dr. Pacurariu insinua votu separatu. — Totu in acést'a siedintia reportéza comisiunea scolaru despre starea scóleloru de meserii din Sibiu, Brasiovu, Bistritia, Mediasiu, Agnita, in decursulu an. 1877/8; apoi despre starea scóleloru de agricultura din Mediasiu si Brasiovu. Reportulu se ia spre sciintia cu aceea, ca comisiunea insarcinata cu conducerea scólei de agricultura din Brasiovu, care a cerutu unu imprumutu de 14,000 fl. si mediolocirea arcarei dotatiunei de statu dela 600 fl. la 1000 fl. se indruma pentru partea din urma a se adressá deadreptulu la regimu, ér' catu pentru imprumutu a presentá asigurarea necesara hipotecara. Siedintia urmatóre se auuncia pe luni in 16 Decembre c. n.

Siedintia din 16 Decembre 1878 s'a ocupatu cu deosebire cu afaceri scolaru. Comisiunea scolaru reportéza, ca in urm'a doben-ditei értari din partea regimulu a contributiunei

(Distințiuni.) Leonid'a Popp, colonelul c. r. în statulu maioru, a primitu expresiunea prea înaltei recunoscintie imperiale din partea Maiestatii Sale. Se scie, ca acestu bravu soldatu a fostu decoratu mai înainte cu ordinu crucei de feru clas'a II (decoratiune bellica.) — Pentru bravura pe campulu de resbelu în Bosni'a s'au decoratu urmatorii militari romani si adeca: a) din regimentulu de infanteria Erzherzog Iosef Nr. 37 pentru destingere în batai'a dela Bandin-Orgiak din 21/9 1878 cu medali'a de vitejie: Alecsandru Canguru sergentu; Mitru Olodeanu, vice-corporalu; Ioanu Popoviciu, substitutu de oficieru; apoi infanteristii Ioanu Boti'a, George Toic'a, si Petru Foic'a. b) din regimentulu de infanteria alu baronului de Kellner Nr. 41; Paul Spenulu, sergentu; Ioanu Gretieanu si George Bolohanu; corporalulu Teodoru Leustieanu: vice-corporalii Simionu Urzaki, Chirila Marusiacu si Ioanu Creciunu. c) din regimentulu de infanteria „Alecsis“ Nr. 39 infanteristulu George Popp.

„T. R.“

(Necrologu.) Aloisi'a Popu nasc. Rednicu, fiii si fiele sale: Iuliu Traianu, Aloisi'a, Corneli'a, Ioanu Coriolanu, asemenea: Gavriilu Rednicu archidiaconu onor. si protopopu romanu gr.-cat. în Oradea mare; frate: Antoniu, cu soci'a s'a Malvin'a Popu, afinii si afinele: An'e Rednicu cu sociulu séu Danilu Napoianu protopopu onor. si parochu în Bicsadu, Iuliu Rednicu cu soci'a s'a Elen'a Popu, Dr. Iosifu Rednicu medicu cercualu în comit. Bihorului, Gabriele Rednicu juristu, precumu si toti consangeni cu anim'a doiósa anuncia adormirea neuitatului sociu, respective a dulcelui loru parinte, ginere, frate, afinu si consangenu totdnaun'a ferbinte iubitoriu, a lui **IOANU POPU**, vicariu romanu foraneu episcopescu alu Maramuresiului, parochu în Vadu, etc. care dupa unu morbu greu, îndelungatu, în anul alu 44 alu vietiei si în alu 20-le alu casatoriei sale fericite, în 10 a l. cur. diminétia la 1 óre si-dede nobilulu seu sufletu în man'a creatorelui seu. Remasitiile pamentesci ale adormitului se voru depune spre repausulu eternu în 12 a l. c. diminétia la 10 óre dupa ritulu bis. gr.-cat. în cintirimulu bisericeii din Vadu. La care ultima onóre prin acést'a sunt invitati cu reverentia toti consangeni, amici si cunoscuti adormitului. Vadu, 1878 10 Dec. În eternu memoria lui se fia binecumentata!

(Instrumente musicale ale poporulu romanu.) Afiamu — scrie „Curierulu-Balassanu“ — ca autorele Almanachului musicalu d-lu Teodoru T. Burad'a. neobositulu cercetatoriu alu muziceii romane din timpurile cele mai vechi pana în prezentu, cu multa ostendéa si sacrificii materiale a inavutitu museulu nationalu din Bucuresci, cu o colectiune fórte precioasa de diferite instrumente musicale, întrebuintate la poporulu romanu, si cu modulu acest'a a doveditu, ca romani din diferite localitati au avutu o musica nationala. Ca ori-care romanu cu sentimente nationale ne-amu interessatu de a cunoáce în amănunt acést'a colectiune si marturisimu, ca numai dupa învingerea unoru mari greutati, faci'a cu modestia colectorului amu potutu obtiné list'a instrumentelor daruite museulu, din Bucuresci. Instrumentele în vorba sunt produsulu industriei poporulu, cu tóte aceste, observandu mai multe din ele, amu veditu, ca sunt lucrate cu fórte mare ingrigire, potomu sustiené, ca sunt elegante. Pe catu amu potutu afia, ele sunt deocamdata adunate numai din Bucovin'a, Basarabi'a si Moldov'a, remanendu, cá pentru complectarea acestui tesauru nationalu d. Burad'a în vér'a viitóre se cutriore si cele-lalte parti locuite de romani, si anume: Romani'a de peste Milcovu, Transilvani'a, Banatulu, Temisiani'a si alte parti de peste Dunare, unde sunt romani, precumu si Dobrogea. Dupa informatiunile luate d-lu Burad'a în curéndu va inavuti si museulu nationalu din Iassi cu asemenea colectiune cá si cea din Bucuresci. Apretiamu perseverentia d-lui Burad'a faci'a cu însemnetatea întreprinderii domniei sale; i tienemu séma de greutatile si sacrificiile materiale, pe care le face în interessulu desvoltarii culturai nationale. I multiamimu pentru acést'a neobosita vigilantia în destep-tarea sentimentelor de cultura nationala, si'lu rogamu în interessulu nationalitatii romane se termineze oper'a inceputa cu atat'a succesu. Pentru cunoscintia în genere a romaniloru si în specie a celoru ce se ocupa atatu cu literatur'a musicala, catu si în specialu cu acést'a frumoasa arta, publicamu dupa cumu urméza, list'a de pe colectiunea instrumentelor daruite pana acum'a de d-lu Burad'a museului nationalu din Bucuresci: 4 buciune de diferite marimi si forme; 1 cornu; 7 cavaturi séu fluere ciobanesti, unele cu rostu, altele fora rostu, cate cu 6 borte; 1 cavalu cu cinci borte; 1 telinca; 5 fluere gemanate de diferite marimi si forme; 1 fluere cositoritu; 1 fluere eu siepte borte; 1 flu-

Noi aspiramu prin voi la o vieatia înalta si fericita, la o vieatia de adeveratu omu, unde drepturile si datoriile lui sunt recunoscute, si unde spiritulu lui se înalta pana la D-dieu! Amu fostu nenorociti pana acumu sub întunereculu despotismului, voimu prin voi a deveni mai fericiti, a ne mai înaltia cá ómeni din deplorabil'a positiune, în care ne gasimu! Voi romani din patri'a mama romana sunteti geniulu celu bunu, tramisu de D-dieu, cá se ne ridice prin libertate se ne aduca la fericire, si rogamu dér' ceriulu se ve dé potere destula intru implinirea acestei divine misiuni! O! anim'a ne-tresalta de nespusa bucuria si sufletulu nostru ne sioptesce: fiti linistiti; bucurati-ve, ca viitorulu vostru va fi mare, va fi fericé! Si ce bucuria si fericire mai mare potemu se gustamu în aceste momente solemne decatu sperantia dulce, ca ne vomu ridicá, ca vomu fi fericiti?! Dér' cuvintele n'ar' fi în stare se esprime ceea-ce în aceste momente solemne anim'a nóstra simte, sufletulu nostru cugeta! Unu cuventu numai ne spune si un'a si alt'a: binecumentati ceriulu, ca prin cei-ce vinu la noi veti fi fericiti!

Si acumu pe voi toti, mandre generalu, viteji oficieri si soldati, cari ati înaltiatu prin versare de sange fal'a neamului romanu, ve salutamu cu iubire, si ve esprimamu ale nóstre sentimente de multiamire si recunoscintia! Ve uramu deplinu succesu în marea si sacr'a missiune încredintata voua si dér' fiti cu totii bineveniti în mediuloculu nostru! Traiéscá M. S. Regala Carolu I, suveranulu Romaniei! Traiéscá M. S. Regala Elisabet'a Dómn'a. Traiéscá Romani'a libera si independenta! Traiéscá vítéz'a ei ostire! Traiéscá înaltulu guvernulu romanu! Traiéscá libertatea! Traiéscá civilizatiunea!

(„Anunciatorulu Danubianu“.)

Mesagiulu principelui Milanu.

Între tóte statele mici orientale Serbi'a este relativu mai multu multiamita cu rezultatele dobândite în urm'a resbelului ultimulu. S'a disu, ca mesagiulu Domnitoriului Carolu ar' fi exprimat prea multa încredere în viitoru, dér' a remasu cu tóte aceste tare inderetulu vederiloru optimistice ale principelui Milanu, care esclama cu siguritate: „De pe ceriulu Serbiei norii s'au imprastiatu!“ Discursulu tronului, cu care a deschisu principele Milanu sesiunea de faci'a a Scupcinei, dice între altele cu privire la locuitorii teritoriiloru anecsate:

„Despartiti de sute de ani, ne-amu unitu earasi. Ca frati mai betrani pe campulu regenerarii nationale, noi amu venitú cei d'antaila voi cu arm'a în mana, spre a ve eliberá si v'amu eliberatu; acum venimu cu ramur'a pacei, pentru cá uniti cu voi se lucramu la fericirea comuna. Într'adeveru, acestu momentu este solemnu! Se multiamimu lui D-dieu din tóta anim'a, ca l'am ajunsu!

„Onorati deputati! De pe ceriulu Serbiei norii s'au imprastiatu. Desi în Orientu unele fenomene mai turbura în genere perspectiv'a pacei, paua acuma nu avemú nici unu motivu de a le considerá altcumu, de catu cá ultimele valori ale unei epoce cumplitu fragmentate. Déca cu tóte acestea pe pamentulu atatu de turburatu alu Orientului s'ar' ivi evenimente, mai pe susu de asteptarile nóstre, speru cumca vomu fi în stare de a înlaturá dela patri'a nóstra orice pericule si de a pastrá faci'a de marile poteri acea încredere, care amu fostu fericiti de a o meritá prin corect'a nóstra purtare înca între impregiurarile nelinistite ale Orientului. În convingerea acést'a amu ordonatu demobilizarea armatei nóstre, rezervandu-ne fortiele necesare pentru aপরararea granitiloru. Bravii nostri luptatori se întorcu deja pe la vetrele loru, unde ei astépta nu numai linistea atatu de meritata, ci si recunoscintia generala. Relatiunile dela noua granitia ne sunt în parte si prin aceea înlesnite, ca comisiunea internationala a decisu în sensulu tractatului de Berlinu o parte însemnata din ele. N'avemu nici unu motivu de a ne teme, ca restulu acestei lucrari va întâmpina vreo dificultate, neinvincibila. Independentia Serbiei se sancționéza diinicu prin dovedi de încredere repetate din partea mariloru poteri, cari au semnatu tractatulu de Berlinu. Ele incepu deja se acrediteze pe langa noi reprezentanti de acelu rangulu, care coresponde independentiei recunoscute a patriei nóstre.“

dupa interesse, universitatea mai dispune înca de o suma de 5500 fl. v. a. Din sum'a acést'a comisiunea propune, a se dotá: scól'a reala superióra din Sibiu cu 3000 fl. scólele poporale gr.-or. din Sebesiu si Orastia cu cate 1000 fl. si scólele de agricultura din Bistritia si Brasiovu cu cate 250 fl., cu scopu de a se creá din acést'a suma cate 5 stipendie a 50 fl. pentru elevi. Dr. Tincu face contrapropunerea, a se votá pentru scólele gr.-or. din Sebesiu si Orastia cate 2000 fl., ér' restulu de 1500 fl., pentru scól'a de meserii din Brasiovu cu scopu, de a se institui acolo unu cursu pregatoriu de 2 clase pentru invetiaceii romani de meseria. Acést'a propunere e combatuta de dep. Klein si Budaker, care din urma sustiene, ca în trecut si dupa dreptulu de stat transilvanu romani nu ar' fi avutu dreptu de pretensiune faci'a de averea universitatii. Dr. Paucurariu e de parere, ca dupa dreptate nu s'ar' poté implini cererea lui Dr. Tincu, sustiene inse în contra lui Budaker, ca romani au avutu dreptu de proprietate la averea universitatii. — La votare se primesce propunerea comisiunei. Dr. Tincu însinua votu separatu.

Din reportulu, ce urméza alu comisiunei scolare, se vede, ca s'a facutu de catra o comisiune speciala o visitatiune a scóloru de meserii din Orastia, Sebesiu, Mediasiu, Bistritia. Acést'a comisiune a constatatu, ca scól'a din Orastia este în disolutiune, ér' cea din Sebesiu în impregiurari nefavorabile; multiamitóre e starea scólei de meserii din Mediasiu, prea multiamitóre a celei din Bistritia si a celei din Sibiu. Pentru visitarea scóloru de meserii din Agnit'a, Sighisior'a, Cöthalm, Brasiovu, Orastia, Sebesiu se hotaresce alegerea unei comisiuni noue. — În siedintia de dupa prandiu în aceea-si di s'a pertractatu budgetulu universitatii. Conformu conclusului din siedintia trecuta s'a stersu titulu: „Funktionszulage“ a comitelui si s'au indusu sumele votate pentru scóla în siedintia de înainte de prandiu. — Veniturile ordinare ale universitatii sunt 160,713 fl. 98 cr. cele estraordinare 7150 fl.: laolalta 167,863 fl. 98 cr. Cheltuielile ordinare 100,285 fl. 7 cr.; cele estraordinare 65,550 fl.; laolalta 165,835 fl. 6 cr. remane deci unu restu disponibilu de 2028 fl. 92 cr. cu sférsitululu anululu curentu. — Cu acestea sesiunea presenta se declara de inchiajata.

Dupa „Tel. Rom.“

Discursurile profesorului Adrianu din Tulcea.

(Discursulu pronunsiatu la întimpinarea ostirei sub arcu.)

Bine a'ti venitú fratiloru romani!

Este de multu, de candu cu nerabdare ve asteptamu, cá pe angerii Cereiului, cá pe esecutorii sfíntei si sublimei misiuni a providentiei divine catra noi! În fine sosi si diu'a multu dorita si scumpa animei nóstre si éta-ve în mediuloculu nostru! Noi cu lacrimi de bucuria si fericire ve salutamu, cá pe salvatorii nostri si binecumentamu cereiulu, care ve aduce! Poftiti dér' cu dragoste între noi, portile cetatii sunt deschise, si lumea tóta ve astépta cu iubire spre a luá prin voi aceea ce D-dieu cere dela dens'a: lumin'a si libertatea pe calea dreptatii, adeverului si a binelui! Fiti bine veniti între noi si D-dieu binecumentedie lucrarea vóstra! Traiéscá Alteti'a S'a Regala Carolu I, gloriosulu suveranu alu Romaniei! Traiéscá A. S'a Regala Elisabet'a dómn'a! Traiéscá Romani'a libera si independenta! Traiéscá victoriosu ei ostasi!

Discursulu pronunsiatu la biseric'a Sf. Nicolae.

Bine a'ti venitú fratiloru romani!

Multa bucuria causéza animei nóstre sosirea si poposirea vóstra în pamentulu unde providentia divina ne-a pusu, cá se ducemu vieatia sub ceru! Simtimu, ca deja amu gustatu din dulcele profumu alu libertatiei, c'amu facutu primulu pasu în calea civilizatiunei. Occidentulu aduce cu voi luminile sale, libertatile sale, civilizatiunea s'a! Adormiti seculu în întunecós'a camera a ignorantieii sub lantiurile sclaviei si jugulu despotismului barbaru, simtimu, ca pleopele ni s'au deschisu si vedemu lumina, ca lantiurile sclaviei s'au ruptu si ne liberamu, ca-ci jugulu despotismului s'a sférsitu, si fruntea ni se ridica spre ceru! Umiliti, ne simtimu redicati, loviti si despretiuiti în drepturile nóstre, speramu repararea si respectulu loru în viitoru. Lasati în întunereculu ignorantieii speramu în luminarea urmasiloru nostri a viitórei generatiuni.

Pentru noi, poporulu Dobrogeanu, aveti o misiune sublina, o misiune ceréscá de implinutu.

